

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Præsentia Dei necessaria, utilis, jueunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

TITULUS XXX. PRÆSENTIA DEI.

§ I.

Probatur.

Quò ibo à spiritu tuo? & quò à facie tua fugiam? Pl. 138. 7.
Pater! peccavi in cælum, & coram te. Luc. 15. 18. Quomodò coram patre, si in regione longinqua? S. Chrysol. serm. 2. peregrè profectus est iste, & in regionem longinquam fugit; sed accusatores suos, sed testes suos, divini Patris oculos, non effugit. In regionem longinquam peregrinatus est filius adolescens: tanquam si crederet, oculos posse devitari paternos, & agere enormiter non argutus. Sim. Cass. l. 6. c. 16.

Quid hoc audio de te? Luc. 16. 2. Nemo malè agens dicat, quis me videt? raro inter homines actio mala regitur, quia in publicum veniat; apud Deum autem nunquam. Id. ib. c. 13.

Sic gressus meos, semitasque meas, consideras; & diu, noctuque, super custodiam meam vigilas, omnes semitas meas diligenter notans speculator perpetuus: velut si totius creaturæ tuæ, cæli, & terræ, oblitus, tantum me solum consideras, & nihil sit tibi curæ de aliis. S. August. Soliloqu. c. 14.

Multum laboravi, querens te extra te; & tu habitas in me: si tamen ego desiderem te. Id. ib. c. 31.

Cum aberraverint quidam ab uno Deo, diversimodè multi sentiebant. Ac alii quidem solem ponebant; ut, occidente sole, noctis tempore sinè Deo essent. Alii verò lunam, ut in die Deum non haberent. S. Cyrill. Jeros. Catech. 4.

Lothardi, Lothardo Walthero duce, docere ausi sunt: ea scelera, quæ sub terra fiunt, fugere divinos oculos, aut certè ultionem; hinc exercebant impudicitias suas sub terra. Puella flammis addicta, Gisle nomine, cum inter ipsos ignes ex ea quæreretur, virgòne esset? respondit, super terram virgo sum, non sub terra. Stengelius div. Judic. in Proëmio.

Nihil Deo clausum est: interest animis nostris; & cogitationibus mediis intervenit. Seneca ep. 84.

Non sunt ad cælum elevandæ manus; nec exorandus ædituus, ut nos ad aures simulachri, quasi magis exaudiri possimus, admitrat; Prope est à te Deus, tecum est, intus est. Ità dico Lucili: Sacer intrà nos spiritus sedet, malorum, bonorumque, nostrorum, observator, & custos. Bonus vir sinè Deo nemo est; in unoquoque nostrorum (quis Deus? incertum est) habitat Deus. Id. ep. 41.

Sic certè vivendum, tanquam in conspectu vivamus: sic cogitandum, tanquam aliquis in pectus intimum in spicere possit & potest. Quid enim prodest, ab homine aliquid esse secretum? nihil Deo clausum est. Id. ep. 10.

Polyanthea Sacra. Tom. II.

§ II.

Præsentia Dei necessaria, utilis, jucunda.

Experimentò didici, quia benedixerit mihi Deus propter te. Gen. 30. 27. Benedixitque Dominus domui Egyptii propter Joseph. Gen. 39. 5. Benedixit Dominus Obaddon, & omnem domum ejus. 2 Reg. 6. 11. Si Josephi, Jacobi, & arca fæderis, præsentia Benedictionem divinam, sub qua omnium bonorum affluentia signatur, etiam in domos Ethnicorum intulit; quem bonorum cumulum divina præsentia in populum Fidelem non inducet? Mendoza in 1. Reg. 3. 21. Annot. 7. Sect. 2.

Non timebis eos, quia Dominus Deus tuus tecum est. Deut. 20. 1.

Aperite portas: quoniam nobiscum est Deus. Judith. 13. 13. Non illa sic de Holoferne triumphare potuisset, & totum exercitum ejus convertere in stuporem; nisi Deus cum illa fuisset. Sed nec Ecclesia, & singularis anima, de adversariis posset habere victoriam; nisi quia nobiscum est Christus. Sim. Cass. l. 14. Matth. 28. 20.

Revertere! Similis esto &c. Cant. 2. 17. & mxb. c. 3. 1. incipit: in lectulo meo per noctes quæsi. Quis eam à montibus ad lectulum retraxit? Gilbert. l. 1. in Cant. de montibus illis ad convallem lacrymarum, ad lectum doloris, relapsa. Quid nî sic si recidat ipsa, ut sic recedit dilectus suus? Ideo recedente illò ipsò, illa recedit ad lectulum doloris, & infirmitatis. Bæza t. 2. l. 11. c. 6. §. 1.

In lectulo meo per noctes quæsi, quem diligit anima mea. Cant. 3. 1. Gilbert. l. 1. noctes ejus frequentèr interpellantur absentia sponsi. Cum adest, lux est; cum abest, nox est. Idèd multæ sunt noctes sponsæ, quia multi sunt elapsus sponsi. Beata planè! quæ adhæret sponso totà die.

Pulchra es amica mea. sicut Jerusalem. Cant. 6. 3. In ea reges Juda morabantur. 2. Reg. 3. 5. Quia urbis regis pulchritudo ex præsentia regis derivatur; ita spirituale Ecclesiæ decus ex præsentia Dei illi benevolè faventis. Pone in oppidulo aulam regiam, mox in emporium excrescet: tolle eandem ab emporio, mox deficient in oppidum. Mendoza antè citatus.

Perimus, Matth. 8. 25. Quòd dicunt perimus, non est fidei: illò enim simul navigante non erat formidandum. Theophylactus hic.

Compulit Jesus discipulos ascendere in naviculam. Matth. 14. 22. Ut significaret, quàm indivulli essent discipuli à Domino, dixit, *compulit*: semper enim ei adesse volebant. Id. hic.

Domine, si tu es. &c. ib. Ferventissima Petri erga Christum charitas erat: desiderabat enim statim prape illum esse; & præ aliis. Id. hic.

S s s

Modica

Modica fidei, quare dubitasti? Matth. 14. 31. Bene arguuntur, qui praesente Christo timebant: cum utique, qui ei adhereret, perire non possit. S. Ambros. in Luc. 8.

Ecce ego vobiscum sum. Matth. 28. 20. Si-
ne causâ dubium, sine ratione timor, in no-
bis est; si ipse nobiscum, & cum singulis no-
strum. Quid trepidamus in utroque certami-
ne; si nobiscum est, qui triumphavit de mor-
te. Quare cor nostrum phantasias patitur, &
pavet, ubi deficit pavor; si pollicitationem illam
firmam tenemus, quod semper sit nobiscum;
& volumus sub ipsius militare vexillis. Sim.
Cass. l. 14. hic.

Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23.
43. Qui cum Christo est, timere non poterit.
Adam cum Christo non fuit, quando deceptus
est: nam, si cum Christo fuisset; in eius præcep-
tione mansisset; nec perire utiq; potuisset. Vis sci-
re, quare cum Christo Adam non erat? dixit
ei Dominus: *Adam ubi es?* quem utique quasi
absentem requirit. S. Ambros. in Pl. 39.

*Ecce video celos apertos, & Filium ho-
minis stantem à dextris Dei.* Act. 7. 55. Eu-
sebius Emis. hom. de S. Steph. incunctanter of-
fert sanguinem suum, qui præ oculis habet Re-
gem suum, simul & bravium suum. Vidit ite-
m: quia stare, inquit Lyran. proprium est adju-
vantis in prælio.

Solus non est, cui Christus in fuga comes
est: solus non est, qui templum Dei servans,
ubicunque fuerit, sine Deo non est. S. Cyprian.
ep. 56.

Aquila in solem intenta. Lem. *Sic vivam,*
Olea 6. 3. *vivemus in conspectu ejus.* Pici-

nelli. Aquila. Lem. *Alit aspectus.* Levit. 26. 9.
respiciam vos, & crescere faciam. Id.

§. III.

Præsentia Dei memoria.

Abulavit Henoch cum Deo. Gen. 5. 22.
q. d. ita sanctè vixit, quasi Deum semper
præ oculis haberet. Sept. vertunt: *placuit Deo.*
Cornelius hic.

Nec cum Deo ambulavit. Gen. 6. 9. Non
potuit errare: bonum directorem habuit. S.
Thom. Aqu. hic.

*Non proposuerunt Deum ante conspectum
suum.* Pl. 53. 5. Ille proponit Deum ante con-
spectum suum, qui credit, cum ubique esse
præsentem; & facile agnoscere, quæ voluntas
mititur humana complere. Cassiodorus hic.

Magnus in medio tui Sanctus Israel. Il.
12. 6. *Onus Babylonis.* Il. 13. 1. Cum dixisset
propheta, adesse Deum in medio Israelis, sta-
tim Babylonis excidium prædixit. Ut scias,
nihil ita hostes nostros profligare, quam Dei
in mente præsentiam. Oliva l. 4. Strom. Mag-
nus &c.

Servus Dei nunquam debet, nec aliud, nec
aliter, cogitare, loqui, & operari; quasi si
Deum suum facie ad faciem semper videret.
S. Bonavent. Stim. am. c. 12.

Sæpe hæc verba apud se repetat. Dominus
adest; Dominus me videt. Blossius Instic. spir.
c. 3.

PRÆSUMPTIO.

Vide tit. Misericordia Dei §. 16.

TITULUS XXXI.
PRINCEPS.

§. I.

Vocantur Pastores.

D*Ornaverunt Pastores.* Nahum 3. 18.
(principes, & duces) *tui rex Assur.*
S. Hieron. semper diaboli studium est,
vigilantes animas confopire.

Ego sum pastor bonus. Joan. 10. 11. *Pastor
bonus.* Non dixit, honoratur, & colitur; sed
animam suam dat pro ovibus suis. Hoc est
principatus, hoc est pascendi scientia, sua negli-
gere; & eorum, quos regit, curam gerere. Quod
est enim medicus, hoc est princeps; vel potius
plus, quam Medicus: Medicus enim arte salutem
comparat; princeps autem propriis periculis.
S. Chrysost. in Pl. 113.

Pasce agnos meos. Joan. 21. 15. Pascere in
Scriptura significat regere; & principes vocan-
tur Pastores. *Dominus regit me.* Pl. 22. 1.
Hebr. *Dominus est Pastor meus.* Cornelius hic.

§. II.

Principes sunt Patres.

F*iliis Hemor.* &c. Gen. 33. 19. Nota: He-
mor erat princeps Sichimorum: unde Si-
chimitæ vocantur eius filii, id est, subditi: ve-
ri enim principes suorum sunt Patres. Sic servi
Naaman dominum suum vocant Patrem.
4. Reg. 5. 13. Cornelius hic.

Super Patres vestros. 1. Reg. 12. 15. id est,
principes vestros: principes enim Pater patriæ,
teste Aristotele l. 8. Eth. c. 11. Cornelius hic.

§. III.

Principum propria clementia.

A*udi nos Domine: Princeps Dei es apud
nos.* Gen. 23. 6. Dicunt filii Heth ad Ab-
raham. Quid Abraham tam gloriosum titulum
apud barbaros peperit? Gen. 21. 33. *Abraham
plantavit nemus in Bersabee.* &c. Lipoman-
nus: Abraham hortum plenum optimis fru-
ctibus plantavit, & peregrinos suscepit hospiti-
tium; quibus gratis necessaria omnia suppedita-
bat. Arcones in Il. 3. 6. Disc. 9.

*Factus est principatus super humerum
ejus.* Il. 9. 6. Principatus, vel sceptrum, ge-
statur humeris: ut significetur; principem de-
bere esse quasi humerum populi; ut eum,
ejusque onera, instar humeri ferat: sicut Atlas
dicitur, humeris suis cælum sustentare. Hinc
princeps Hebr. dicitur *Nasi*, id est, *portitor*,
& *basulus* sui populi, ac Reip. Hinc Elifæus
Elia acclamabat: *Pater mi! currus Israhel* &c.
4. Reg. 2. 12. Cornelius hic. Clementissimus
princeps regnum suum super humerum gestat;
pissimus